

DE BUTLER

Een komedie in dertien scènes

door

BENNY BRAEM

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.
Korte St. Annastraat 19 – 2000 ANTWERPEN
Tel: 0 33 66 44 00
E-mail: info@toneelfonds.be
Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE BUTLER** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **BENNY BRAEM** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2020/0220/018
ISBN 9789038515908

Copyright: © Toneelfonds J. Janssens bv

Internet: www.toneelfonds.be
E-mail: info@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij **TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen**

Telefoon 03 366 44 00

Website: www.toneelfonds.be

Email: rechten@toneelfonds.be

IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal 7 tekstboekjes bij de uitgever.
2. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.
Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl. Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONAGES

(3 dames – 4 heren)

BUTLER, achteraan in de vijftig. Knap voorkomen, afgeborstelde heer. Hij valt nooit uit zijn rol als butler

SOFIA, meid – iets jonger dan de butler. Verzorgd voorkomen. Ze is verknocht aan haar baas, maar niet terughoudend in hetgeen ze zegt of doet

JORDY, achteraan in de twintig. Hij schat zichzelf heel hoog in en komt daardoor arrogant over. ‘Het maken in het leven’ is voor hem een topprioriteit

IBEN, de jongste van het vijftal. Homo met een ongelooflijke joie de vivre, echte flapuit. Hij spreekt voortdurend met zijn handen

THALIA, vooraan in de twintig. Ze vindt zichzelf vrijgevochten, recht voor de raap, maar eerlijk

ANOUK, rond de dertig. Verstandig, ietwat schuw. Ze heeft veel meer in haar mars dan ze zelf denkt

BERT eind dertig, duidelijk ouder dan de rest. Hij houdt zich opzettelijk op de achtergrond

DECOR

Zeer stijlvol en gedistingeerde ontvangstruimte. Of die klassiek of modern wordt gemaakt hangt van de smaak van de regisseur af.

Eerste scène

(Sofia de meid loopt op en af en geeft ondertussen commentaar voor zichzelf.)

SOFIA: Madre Mia. Niet te geloven. Die meent dat echt, ik dacht dat het een grap was. Ik ook altijd met mijn stomme kop : 'Natuurlijk doe ik mee'. Wanneer ga ik eerst eens nadenken voor ik iets zeg. Geen weg meer terug, belofte maakt schuld. Het spelletje is blijkbaar begonnen. Wat gaan we hier nu allemaal meemaken? *(af en op)* En het mooiste van alles moet je weten: nadien krijg ik te horen dat iedereen een week betaald verlof krijgt. Biebie hebben ze weeral goed liggen. *(af en op)* Het wordt hier alle dagen een beetje gekker. Ik word verondersteld te doen of ik er blij mee ben. Volgende keer bijt ik een stuk van mijn tong. Veel te goed is half zot. *(Ze bootst een stem na.)* Komaan waar is je zin voor avontuur? Wij gaan ons kostelijk amuseren. Je moet gewoon jezelf spelen en af en toe doen wat er van je gevraagd wordt, zo moeilijk kan dat toch niet zijn. *(Eigen stem)* Wel ik weet het niet. Ik heb eens ergens gelezen dat jezelf spelen het moeilijkste is. Ik geloof dat. Hoe doe je dat? Weet jij welke snuiten je 's morgens trekt? Ik niet en als ik begin na te denken, gaat het bij mij altijd mis. Stel dat ik er niets van terecht breng en door heel die situatie hier mijn job verlies. Ik vraag mij af wat hij dan in mijn curriculum vidé gaat schrijven? *(af en op)* Meid voor alle werk. Dat is een uitdrukking die echt wel bij mij past. Een half gekookt ei ben ik, om mij zo te laten overhalen. *(Gesticulerend)* Hoe hebben ze mij eigenlijk zo gek kunnen krijgen?

BUTLER: *(Is in stilte opgekomen. Onnatuurlijk, declamerend)* Zoals een oliesjeik duikt in een pas ontdekte oliebron, zo smelt iedereen voor geld als sneeuw voor de zon.

SOFIA: *(Schrikt op en staart hem aan.)* Meneer, ik herkende je bijna niet. Wat heb jij aangetrokken?

BUTLER: Dit is mijn nieuwe ik. Vanaf nu ben ik de butler. Wat denk je, kom ik overtuigend over?

SOFIA: De butler?

BUTLER: Staat er hier een butler of niet?

SOFIA: Als jij het zegt.

BUTLER: Is het niet oké?

SOFIA: Neem mij niet kwalijk, maar het gaat toch een tijdje duren voor ik aan je nieuwe uiterlijk gewend ben.

BUTLER: Wen maar snel, want veel tijd is er niet. Goeiemorgen mevrouw, kan ik iets voor u betekenen?

SOFIA: Wat vraag je me nu?

BUTLER: Dat is mijn tekst, ik ben mij in mijn rol aan het inleven. Let op, niet alleen het uiterlijk is belangrijk maar ook wat je zegt en hoe je het verwoordt.

SOFIA: Ha oké, wij gaan dus een rollenspel spelen. Als het voor jou hetzelfde is, zou ik dan graag 'madame de barones' spelen. Kwestie van ook eens de andere kant van het leven te zien.

BUTLER: Ik had niet anders verwacht. Ik moet je ontgoochelen, die rol - die je ongetwijfeld prachtig zou invullen - past niet in ons spel.

SOFIA: Ons spel? Je moet het me niet kwalijk nemen maar ik begrijp niets van 'ons spel'. Je stuurt de butler naar huis en ... (*wijst naar hem*) pikt zijn kostuum in. Je staat daar wat te declameren. Waarom?

BUTLER: Dat hoort bij het spel. Daarbij, je maakt je te veel zorgen. Vertrouw me nu toch eens. Wat hebben wij al samen niet allemaal meegemaakt? Luister, de eerste spelregel is: je moet je niet afvragen wat er gaat komen. Je moet enkel doen wat er gevraagd wordt.

SOFIA: Dat is zoals in het leger.

BUTLER: Precies.

SOFIA: Als ik mij niet vergis heeft zo'n attitude toch al voor een paar oorlogjes gezorgd. Kun je moeilijk een succesformule noemen, hé?

BUTLER: Je stelt te veel vragen.

SOFIA: (*terzijde*) Het zou helpen om eens een antwoord te krijgen.

BUTLER: En denk eraan... (*Hij wrijft met duim en wijsvinger over elkaar. Hij wil vertrekken.*) Dit is het antwoord op duizend en één vragen.

SOFIA: Oké meneer.

BUTLER: (*Boze blik*) En geen meneer meer! (*af*)

SOFIA: Volgens mij is er met hem iets niet in orde. Als je zoveel geld hebt, is de grootste kick toch niet om een stom toneeltje te gaan spelen. Dan koop je een jacht of een privéjet of een 'showburg' als je toneeltje wil spelen. Butler, hoe bedenk je het. Alhoewel hoe rijker, hoe 'extravagananter' ze soms doen. Nu ik er over nadenk, doet hij de laatste tijd echt raar. Ik kan er niet precies mijn vinger op leggen, maar er is iets. Pas op, het nooit een gewone geweest. Ik ben hier meer dan twintig, nee dertig jaar in dienst maar zo heb ik hem nog nooit meegemaakt. En ik zou al een deftig boekje over 'meneer'

kunnen schrijven, moest ik het talent hebben om te schrijven. Gegarandeerd een bestseller. Tientallen vrouwen heb ik zien passeren. Het was hier soms net een zebepad op de Meir. Gelukkig voor hem, zijn er voor zover ik weet, in al dat drukke verkeer geen ongelukjes gebeurd. (*Ze herneemt zich.*) Komaan, vanaf nu maken we ons geen zorgen meer over wat er gaat gebeuren. Sofia, denk aan je centen. Dus deze lippen zijn verzegeld, horen, zien en ...

BUTLER: (*Op*) Zwijgen!

SOFIA: (*Ze schrikt weer.*) Juist ja! Ga je me elke keer de stuipen op het lijf jagen? Kuch of hoest eens als je de volgende keer binnen komt.

BUTLER: Dat hoort bij mijn rol. Een butler zie je niet, hoor je niet, maar hij is overal aanwezig en weet alles van iedereen.

SOFIA: Even serieus, ik weet wat je daarnet hebt gezegd, maar je vergeet dat ik een vrouw ben. Als ik van niets weet, kan ik niet functioneren. Ga even zitten en leg mij eens uit wat er straks gaat gebeuren.

BUTLER: Ik kan niet gaan zitten.

SOFIA: Heb je iets in je rug?

BUTLER: Een butler zit niet, die staat.

SOFIA: Oké, maar een butler beantwoordt af en toe wel eens een vraag als die hem wordt gesteld.

BUTLER: Ik heb je alles verteld.

SOFIA: Maar ik weet nog van niets! Om te beginnen, hoe moet ik je aanspreken?

BUTLER: Dat is wel een goeie vraag. Even denken... James.

SOFIA: Heel origineel. Wel James, zeg mij dan eens wat ik mag verwachten. Is er hier een script? Dat hoort toch bij een toneel.

(De butler glimlacht mysterieus, Sofia reageert.)

Hola Paula, je bent toch niet van plan om één of ander kinky spelletje met mij te spelen? Je stuurt iedereen naar huis. Je trekt een uniformpje aan, straks verwacht je van mij dat ik hier het stof ga afnemen in mijn négligé.

BUTLER: (*Mompelend*) Die gedachte alleen bezorgt mij een stijf... been.

SOFIA: Wablief?

BUTLER: Ik zeg: een verstandig mens loopt 's nachts niet alleen in het veen.

SOFIA: (*Verleidelijk*) Dat klinkt wel spannend, mysterieus zelf. Misschien

heb ik daar wel niets op tegen.

BUTLER: Is dat zo? Ik ben verrast om dat te horen, maar wees gerust, je eerbaarheid komt niet in gevaar.

SOFIA: (*Voor zichzelf*) Spijtig. Kun je mij dan de tweede spelregel verklappen?

BUTLER: Wij krijgen bezoek.

SOFIA: (*Kijkt op.*) Ik heb de bel niet gehoord.

BUTLER: Dat is de tweede spelregel.

SOFIA: Ha zo. Van wie krijgen wij bezoek? Ken ik ze?

BUTLER: Nee, en als het je een troost mag zijn. Ik ken ze ook niet. Ik heb hen ook nog nooit gezien.

SOFIA: Maar je hebt ze wel uitgenodigd.

BUTLER: Zo zou je het kunnen verwoorden.

SOFIA: Maar zij kennen je wel?

BUTLER: Nee.

SOFIA: Merci voor de uitleg. Alles is mij nu veel duidelijker geworden. Ik zal maar niet vragen wat ze komen doen?

BUTLER: Daar kom je snel genoeg achter. (*af*)

SOFIA: (*Kwaad*) Ik haat raadsels. Eventjes alles op een rij zetten. Er komt bezoek voor meneer. Daar is niets nieuws aan. Waarom doet hij dan zo bizar? Nee, er is geen meneer meer. Er is alleen James. Wie gaat die gasten dan ontvangen? Hoe absurd is dat, hij nodigt ze uit, maar hij is er niet. Probeer dat maar te verstaan. Verdikke, ik krijg er hoofdpijn van. Dat heb ik altijd als ik begin na te denken. Ik moet een pilletje hebben en mij een kwartiertje neerleggen. Daar gaat niemand op reclameren, meneer is toch niet thuis. (*af*)

Tweede scène

THALIA: (*op*) Ik sta daar een kwartier voor die deur te draaien, merk ik dat die fucking bel het niet doet en dat de deur tegen staat. (*Kijkt rond*) Miljaar wat een groot spel is dat hier. (*roept*) Hallo, is er iemand? Toch ben ik juist. Het adres komt overeen met wat in mijn brief staat. Dat heb ik daarnet al gecheckt. (*Zoekt weer*) Hallo, hier moet toch iemand in huis zijn, als ze gewoon de deur tegenaan laten staan. Misschien zijn ze buiten. Hallo! (*af*)

IBEN: (*Op. Hij spreekt met zijn handjes.*) Kiekeboe! Where are you? Bizar! Wat een rare ontvangst. Net als in een griezelfilm, een openstaande piepende deur en niemand te zien, spooky. En toch dacht ik dat ik hoorde roepen. Soit. Maar mensen toch, wat een luxe, die hebben hier niets te kort. Helemaal mijn ding. Klasse, klasse, klasse. Oh, hier zou ik mij thuis voelen. Ja hoor, de vibes zitten helemaal okido. (*Hij ploft zich neer.*) Ik lust wel een drankje. Wat een enige verzameling flessen, zalig. Ho wat erg! Welke ga ik nemen? Ik heb het altijd zo moeilijk om een keuze te maken. Kiezen is verliezen, ik ben bang dat ik iets ga missen. Vooruit met de geit. (*Hij sluit de ogen en wijst met een vingertje een fles aan.*) Inemiene muiten, Jij bent de gelukkige. (*Hij schenkt in en proeft.*) Oh, dat is ... oh, dat smaakt naar nog. (*Terug in de zetel.*) Wat wil een mens nog meer.

THALIA: (*Op*) Hallo.

IBEN: Hallo.

THALIA: Ik ben blij dat ik je gevonden heb. Ik heb mij hier al de pleuris gezocht. Ik ben Thalia.

IBEN: Iben. Ik zou zeggen, nestel je waar je wil.

THALIA: He, he, ik ben blij dat ik zit.

IBEN: Wil je iets drinken?

THALIA: Ja, graag. Doe mij maar een whisky.

IBEN: Oké, Josee.

THALIA: Thalia.

IBEN: Natuurlijk schat, Thalia.

THALIA: Het is hier wel mooi.

IBEN: Vind je? Hebben wij vast dezelfde smaak en vallen wij voor hetzelfde. Met ijs en water?

THALIA: Voor mij alles puur.

IBEN: (*Geeft haar een glas.*) Puur natuur, goede keuze. Zo heb ik ze ook liefst. Voor mij niet te veel tierlantijntjes, geen tralalaatjes. Recht op doel af. Tsing.

THALIA: Miljaar, dat is geen hondenpis.

IBEN: Pardon?

THALIA: Dat het geen broel is. Sorry als ik af en toe wat bruut uit de hoek kom, maar zo zit ik nu eenmaal in elkaar.

IBEN: Geen probleem, aan iedereen is wel iets.

THALIA: (*Bekijkt hem eens.*) Ja, dat vrees ik ook. Misschien moeten we elkaar even beter leren kennen. Thalia, maatschappelijk assistente maar momenteel werkloos. Dat is één van mijn grote problemen; de bazen begrijpen mij niet zo goed. En ik hen niet. Daarom hou ik mij tegenwoordig bezig met de adoptie van verwaarloosde honden uit Spanje.

IBEN: (*Verbaasd, sarcastisch*) Honden uit Spanje. Het enige dat ik ken dat uit Spanje komt is sinterklaas.

THALIA: Ik vind dat niet grappig.

IBEN: Natuurlijk niet schat. Heel flauw van mij. Mijn moppen zijn niet altijd even geslaagd. Hoeveel honden heb je dan wel?

THALIA: Je weet er echt niets van. Ik adopteer ze niet zelf, ik zoek alleen een goede baas voor de beestjes.

IBEN: Is daar iets mee te verdienen?

THALIA: Geen bal.

IBEN: Kun je ook niet veel eten van kopen.

THALIA: Geld is voor mij geen prioriteit. Geld is een legale drug, de nieuwe god voor bijna iedere wereldbewoner. Het slijk der aarde. Ik doe die job uit principe.

SOFIA: (*Op. Blijft verbaasd staan als ze de twee ziet zitten.*) Santa Maria. Ik hou ook wel van principes. En weet je, één van mijn principes is, dat je niet zomaar ergens komt binnenvallen en jezelf een drankje uitschenkt. Als ik mij niet vergis noemen ze dat beleefdheid.

IBEN: Iben heeft mij dat aangeboden.

SOFIA: Wie is Iben?

IBEN: Ik.

SOFIA: Juist ja.

THALIA: Momentje, jij kent hem niet? (*Naar Iben*) Dus jij woont hier niet?

IBEN: Nee, maar ik zou wel willen. (*Hij begint te lachen.*) Jij dacht, dat ik hier... Dat dit mijn casa is? Dat vind ik wel een aardig complimentje.

THALIA: Jij zat rustig in de zetel met een drankje.

IBEN: Te wachten. Eén van 'mijn principes' is om de tijd zo aangenaam mogelijk door te brengen. Het leven is zo kort. Ik ben hier op uitnodiging.

SOFIA: Hallo, ik ben hier ook nog. Momentje, dus jullie zijn hier al een tijdje. Maar hoe zijn... natuurlijk, ik begrijp het al, James. Jullie

hebben al kennism gemaakt met James. (*Terzijde*) Die begint al onder mijn duiven te schieten, straks ben ik werkloos.

IBEN: (*nieuwsgierig*) James, dat is nog eens een leuke naam, hoor je niet veel. Vertel, is het ook een leuke man? Dat is een afwijking van mij, ik hoor een naam en stel er mij iemand bij voor. Bij die naam zie ik een gedistingeerde lord in drieledig pak voor me.

SOFIA: Ongelooflijk. (*Terzijde*) Wat hebben ze nu binnen gesmeten? Zou die ook een rolletje spelen of is die zo geboren?

THALIA: Nee mevrouw, wij hebben nog geen James gezien.

IBEN: Ik ben echt benieuwd hem te ontmoeten.

SOFIA: Dan ga je toch nog eventjes geduld moeten hebben. Ik zou zeggen geniet van jullie drankjes. (*Ze gaat zitten.*)

THALIA: Wie ben jij, want wij hebben nog niet echt kennism gemaakt.

SOFIA: Neem mij niet kwalijk. Sofia, grondhostess van deze residentie.

THALIA: Dan ben je toch van onze komst op de hoogte?

SOFIA: Natuurlijk... maar het is hier zo druk. De ene binnen, de andere buiten. Heel verwarrend en steeds andere namen. Een mens zou er zijn à propos van verliezen. Laat mij even denken. Jij bent dus ...

THALIA: Thalia.

SOFIA: Juist ja. Thalia, help mij even. (*Ze maakt een teken om verdere uitleg te krijgen.*) En ...

THALIA: Ik heb een uitnodiging gekregen van meneer...

SOFIA: (*Is haar te snel af.*) Van Toren.

THALIA: Ja, waarin hij schrijft dat hij mij verwacht op 28 ...

IBEN: Mij ook.

THALIA: Om mij op de hoogte te stellen van een zeer prettig vooruitzicht.

IBEN: Mij ook.

SOFIA: Is dat zo? Een prettig vooruitzicht, allez vooruit. Maar hij schrijft niet wat het is?

THALIA: Nee.

IBEN: Mij ook niet.

SOFIA: Spelen jullie toneel?

IBEN: Ik niet schat. What you see, is what you get.

SOFIA: Daar vreesde ik al voor.

THALIA: Ik zou dat wel eens willen.

SOFIA: (*Terzijde*) Ben je hier aan het juiste adres.

THALIA: Is meneer Van Toren soms notaris.

SOFIA: Notaris? Nee, nee.

THALIA: Dat dacht ik al, want ik kon nergens de titel van notaris terugvinden op mijn brief. Wanneer kunnen wij kennis met hem maken?

SOFIA: Daar vraag je me wat.

THALIA: Misschien kun jij het aan hem vragen?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

**TONEEL
FONDS** **ANSSENS**
Voor de juiste keuze